

Saksframlegg

Ark.: A10 &60

Lnr.: 13920/22

Arkivsaksnr.: 22/121-6

Saksbehandler: Ingrid Bøe

VURDERING AV MODELL FOR BARNEHAGEOPPTAK

Vedlegg:

Gjeldene vedtekter for kommunale barnehager i Gausdal.

Forslag til reviderte vedtekter for kommunale barnehager i Gausdal.

Andre saksdokumenter (ikke utsendt):

SAMMENDRAG:

Denne saken svarer opp kommunestyrets bestilling av 24.02.22 i sak 9/22.

Kommunedirektøren tilrår at de reviderte vedtektene for de kommunale barnehagene vedtas i henhold til innstillingen i saken.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kommunestyret fattet 24.02.22 følgende vedtak i sak 9/22; Kommunestyret ber om at det utredes hvordan de lokale opptakskriteriene for barnehage eventuelt kan utformes slik at barn fra Svatsum og Espedalen prioriteres ved inntak i Forset barnehage. Dette må inngå i en helhetlig vurdering av kommunens vedtekter for barnehagene. Utredningen legges fram for kommunestyret i forkant av barnehageopptaket i 2023.

Relevante bestemmelser i barnehageloven

Barnehageopptaket i kommunen reguleres i barnehageloven §16 Rett til plass i barnehage, §17 samordnet opptaksprosess i kommunen og § 18 prioritet ved opptak.

Barnehageloven §16 sier at barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søker barnehageplass, etter søknad har rett til å få plass i barnehage. Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år. Barn har rett til plass i den kommunen der det er bosatt.

Barnehageloven §17, *samordnet opptaksprosess i kommunen*, gir føringer for hvordan opptaksprosessen skal gjennomføres. «*Alle godkjente barnehager i kommunen skal samarbeide om opptak av barn. Kommunen skal legge til rette for samordnet opptaksprosess, der det tas hensyn til barnehagenes mangfold og egenart. Brukernes ønsker og behov skal tillegges stor vekt ved selve opptaket. Ved samordnet opptaksprosess skal likebehandling av barn og likebehandling av kommunale og private barnehager sikres.*»

Kommunen har felles administrasjonssystem og felles foresatte-portal. Dette sikrer at styrerne i alle barnehagene har oversikt over sine søkere til enhver tid. Foresatte kan søke inntil 5 barnehager i prioritert rekkefølge.

Barnehageloven §18 gir føringer for prioritering av barn med nedsatt funksjonsevne og barn som det er fattet vedtak om etter barnevernsloven §4-12 og 4-4 annet og fjerde ledd.

Barnehageloven §8 gir føringer om at alle barnehager skal ha vedtekter som skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes forhold i barnehage; eierforhold, formål jf §1 og 1a, opptakskriterier, antall medlemmer i samarbeidsutvalg og barnehagens åpningstid. De kommunale barnehagene har felles vedtekter som ble vedtatt i kommunestyret 20.04.2014.

Barnehageopptak i Gausdal kommune

Ut over de lovbestemte opptaksreglene, har Gausdal kommune per i dag følgende lokale kriterier for opptak:

- 3.1 Barn som søker overflytting til en annen barnehage
- 3.2 Barn som ønsker å utvide plassen i den barnehagen de går i
- 3.3 5-åringer fortrinnsvis i den barnehagen som ligger nærmest den skolen barnet skal gå på
- 3.4 Barn med enslig forsørger
- 3.5 Barn med minoritetsspråklig foresatte som har rett og plikt til introduksjonsprogram
- 3.6 Barn som har søsken i den barnehagen det søkes plass i
- 3.7 Når barn som ellers står likt, tas barna opp etter fødselsdato

De private og kommunale barnehagene samarbeider om og har felles rutiner for opptak. Det er felles møtepunkter ved forberedelse til opptaket og under selve opptaket. Ved søknad oppgir de foresatte hvilke barnehager de ønsker plass i, i prioritert rekkefølge. Kommunen forholder seg til foreldrenes prioriteringer, slik barnehageloven gir føringer for. Opptaket gjøres derfor med utgangspunkt i foreldrenes ønsker og prioriteringer.

For å kunne gjøre opptaket på en rettferdig og objektiv måte, må de lokale opptakskriteriene være så klare og objektive som mulig og ikke gi rom for skjønn eller tolkning.

På den måten sikrer kommunen likebehandling både med hensyn til barn og foreldre og mellom kommunale og private barnehager i opptaksprosessen. (Jmf. Barnehageloven § 17)

Vurdering:

For å imøtekomme kommunestyrets bestilling om å utrede hvordan opptakskriteriene kan utformes slik at barn fra Svatum og Espedalen prioriteres ved inntak i Forset barnehage, er det gjort en helhetlig vurdering der ulike momenter er vurdert.

Det første opptakskriteriet i kommunale vedtekter er overflytting til annen barnehage. For å forenkle hovedopptaket har kommunen gjennomført overflyttingsopptak i forkant av hovedopptaket, slik at de barna som har barnehageplass og søker overflytting, allerede har fått tildelt plass i ønsket barnehage før nye søkere tildeles plass.

Å ha dette som første lokale kriterium har i noen tilfeller medført at ingen nye søkere har fått plass i den barnehagen de har ønsket, og i noen tilfeller har det heller ikke vært tilstrekkelig antall plasser til at søsken har fått plass i samme barnehage ved hovedopptaket. Kriterium 3.1 i nåværende opptakskriteria vil ikke ha noen funksjon dersom rekkefølgen på øvrige kriterium endres. Det foreslås derfor at dette kriteriet går ut.

Med tanke på barnets beste og familienes behov, vurderes det at å kunne få utvide barnehageplassen når det er ønsket, å være det viktigste momentet å hensynta. Ellers kan barnet måtte dele barnehageplassen sin på flere barnehager, noe som vil være krevende både for barnet og familien. Kriteriet foreslås derfor som første prioritet.

De fleste barn begynner i barnehagen før de er 5 år. Det anses som viktig at barnet kan bli kjent med noen av dem det skal gå på skole sammen med, før skolestart. Ved å få en plass i den barnehagen som ligger nærmest skolen vil barna kunne delta på samarbeid mellom skole og barnehage, for å sikre en trygg og god skolestart. Dette er viktig med tanke på barnets beste og kriteriet foreslås som nummer to.

Det er ønskelig for familier å kunne få barnehageplass for søsken i samme barnehage. Det vil være krevende å forholde seg til to eller flere barnehager, både i forhold til henting og levering og til samarbeid med barnehagene. I tillegg er det for noen barn en trygghet at søsken går i samme barnehage.

Det foreslås derfor at dette kriteriet får en høyere prioritet enn i de eksisterende opptakskriteria. Kriteriet foreslås derfor som nummer tre.

Barn bosatt i Svatum og Espedalen vil kunne få ekstra lang reisevei til/fra barnehagen hvis de ikke får en prioritet i Forset barnehage.

For å sikre at barn med folkeregistrert adresse i Svatum eller Espedalen, får en prioritet i Forset barnehage, foreslås derfor dette som et eget kriterium.

Dette vil kunne medføre at barn bosatt i andre deler av Vestre Gausdal får en lavere prioritet, med mindre de ikke kommer inn under kriteriene som har en høyere prioritet.

Hvis det ikke er tilstrekkelig kapasitet/antall plasser i Forset barnehage til alle som søker plass, vil barn fra andre deler av Vestre Gausdal kunne få tilbud om plass i andre barnehager i kommunen. Dette er også gjeldene praksis i dag og gjelder i alle barnehagene ved oversøking i forhold til antall ledige plasser.

Utfordringen med å ta inn et eget kriterium som ivaretar barn folkeregistrert i Svatsum eller Espedalen er at innbyggere i en del av kommunen prioriteres fremfor innbyggere i andre deler av kommunen. Det har også tidligere vært barnehager som har hatt ekstra stor søkermasse, og hvor ikke alle som bor i nærheten har fått i ønsket barnehage, og dermed hatt lang avstand til barnehagen de har fått plass i. Med tanke på barnetallsutviklingen, i alle deler av kommunen, vurderes ikke dette å inntreffe ofte i fremtiden, og det vurderes således ikke som en reell utfordring per i dag.

Det foreslås å ta ut nåværende kriterium «3.4 Barn med enslig forsørger» og «3.5 Barn med minoritetspråklig foresatte som har rett og plikt til introduksjonsprogram».

Det er god kapasitet på barnehageplasser i kommunen og det anses derfor ikke som nødvendig å ha egne kriterium for å ivareta disse gruppene.

Forslag til reviderte lokale opptakskriteria for Gausdal kommune:

- 3.1 Barn som ønsker å utvide plassen i den barnehagen de går i
- 3.2 5-åringer som søker til den barnehagen/de barnehagene som ligger i barnets skolekrets
- 3.3 Barn som har søsken i den barnehagen det søkes plass i
- 3.4 Barn som er folkeregistrert i Svatsum eller Espedalen som søker plass i Forset barnehage
- 3.5 Når barn som ellers står likt, tas barna opp etter fødselsdato

Konklusjon:

Barnehageopptaket skjer i tråd med barnehagelovens bestemmelser og de kommunale og private opptakskriteriene, med utgangspunkt i foreldrenes ønsker og prioriteringer.

Foreldrene har ulike preferanser når de velger hvilken barnehage de ønsker plass i og kommunen må forholde seg til dette ved opptaket.

I FNs barnekonvensjon artikkel 3, første ledd står det «*ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsordninger, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.*»

Når de foresatte søker plass i en eller flere konkrete barnehager, så legger kommunen til grunn at det er det ut fra hva de mener er barnets beste, i tråd med barnekonvensjonen.

Barnehageloven § 17 slår fast at «*brukernes ønsker og behov skal tillegges stor vekt ved selve opptaket*». Barnehagelovens §16 gir føringer om at barn har rett til plass i den kommunen det er bosatt.

Kommunestyret vedtar kommunens vedtekter inkludert lokale opptakskriterium, og kan vedta at barn med folkeregistrert adresse i Svatum og Espedalen får en prioritet i Forset barnehage.

Sett i en helhetlig sammenheng foreslås dette som kriterium 3.4, da det vurderes at de som søker utvidet plass, de som er førskolebarn og/eller har søsken i den barnehagen det søkes plass i, bør ha en høyere prioritet enn de som søker Forset barnehage med folkeregistrert adresse i Svatum eller Espedalen.

Ved en eventuell endring av de kommunale opptakskriteria vil teksten om overflyttingsopptaket i punkt 3 i vedtektene gå ut, og hovedopptaket vil skje samlet etter søknadsfristen 01.03.23.

Kommunedirektøren foreslår at det gjøres følgende

innstilling/vedtak:

1. Med basis i de lovbestemte opptakskriteria for barnehager, godkjenner kommunestyret de reviderte lokale vedtektene for barnehagene i Gausdal kommune, med følgende prioriterte kommunale opptakskriterium;
 - 3.1 Barn som ønsker å utvide plassen i den barnehagen de går i
 - 3.2 5-åringer som søker til den barnehagen/de barnehagene som ligger i barnets skolekrets
 - 3.3 Barn som har søsken i den barnehagen det søkes plass i
 - 3.4 Barn som er folkeregistrert i Svatum eller Espedalen som søker plass i Forset barnehage
 - 3.5 Når barn som ellers står likt, tas barna opp etter fødselsdato